

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΗΡΙΟΣ
ΕΠΙ ΤΗ ΕΝΑΡΞΕΙ
ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,
ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,
ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΤΧΩΡΗΣΙΣ

* * *

Τιμώτατοι ἀδελφοί καί προσφιλέστατα τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Δοξάζομεν τόν ἐν Τριάδι Θεόν, τόν ἀγαγόντα ἡμᾶς ἐν Ἐκκλησίᾳ καί πάλιν εἰς τήν πάνσεπτον καί εὐλογημένην περίοδον τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, εἰς τό στάδιον τῆς σωματικῆς καί πνευματικῆς γυμνασίας καί τῶν ἀσκητικῶν ἀγώνων, διά νά προετοιμασθῶμεν χριστοπρεπῶς καί νά πορευθῶμεν ἐν ταπεινώσει πρός τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Ἑβδομάδα καί τήν ζωηφόρον Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου.

Ἡ ἀσκησις δέν εἶναι, βεβαίως, χαρακτηριστικόν μόνον τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, οὔτε μόνον ὑπόθεσις καί καθῆκον τῶν μοναστῶν, οὔτε ἀποτέλεσμα ἔξωθεν ἐπιρροῶν ἐπί τοῦ χριστιανικοῦ ἤθους, παρειακτον δηλαδή στοιχείον εἰς τήν εὐσέβειάν μας. Ὁ ἀσκητισμός ἀνήκει εἰς τόν πυρῆνα τῆς χριστιανικῆς υπάρξεως καί τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Αποτελεῖ κλῆσιν τοῦ Χριστοῦ πρός τούς πιστούς καί μαρτυρίαν τῆς σωστικῆς παρουσίας Του εἰς τήν ζωήν μας. Δέν ἀπευθυνόμεθα οἱ πιστοί εἰς ἕνα Θεόν ἀπρόσωπον καί ἀπρόσιτον, ἀλλά εἰς τόν σαρκωθέντα Λόγον, τόν ἀποκαλύψαντα τήν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καί Πατρός καί τήν κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τό πλήρωμα τῆς χάριτος καί τῆς ἐλευθερίας. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, ἡ πλήρης θείων εὐλογιῶν καί ἰδιατέρων βαθέων βιωμάτων Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή, παραμένει δυναμική ἔκφρασις καί ἀποκάλυψις τοῦ πλούτου καί τῆς ἀληθείας συνόλου τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς.

Τίποτε εἰς τήν ζωήν τῶν πιστῶν δέν εἶναι ἀποσπασματικόν καί αὐτοσκοπός. Ἡ ἐν Χριστῷ ζωή εἶναι ὀλιστική καί ἀδιαίρετος. Μετάνοια, ταπεινοφροσύνη, προσευχή, νηστεία, ἔργα εὐποιΐας, εἶναι ἀλληλένδυτα καί προσανατολίζουσι τόν πιστόν εἰς τήν Εὐχαριστίαν τῆς Ἐκκλησίας, τό ἐσχατολογικόν μυστήριον τῆς Βασιλείας. Οἱ ἀσκητικοί ἀγῶνες εἶναι ἡ ἀρχή, ἡ «στενή πύλη», ἡ ὁποία μᾶς ὀδηγεῖ εἰς τά Ἅγια τῶν Ἁγίων. Δέν ὑπάρχει εἰς τήν Παράδοσίν μας «ἀσκησις διά τήν ἀσκησιν». Ὁ ἀσκητισμός εἶναι πάντοτε πορεία, καί ὀλοκληρώνεται ὅταν ἐκκλησιαστικοποιηθῇ, ὅταν μᾶς ὀδηγήσῃ εἰς

τήν κοινωνίαν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, διά τῆς ὁποίας ἐνσωματωνόμεθα εἰς τήν κίνησιν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὰ Ἔσχατα. Ὑπενθυμίζομεν τό παράδειγμα τῆς τιμωμένης κατὰ τήν Ε΄ Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν Ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, ἡ ὁποία, μετὰ ἀπὸ τεσσαράκοντα ἔτη σκληρᾶς ἀσκήσεως καὶ ἀδιαλείπτου προσευχῆς, ἐπεδίωξε τὴν μετάληψιν τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Ἁγίου Ζωσιμᾶ, ἐν ἐπιγνώσει ὅτι ἡ Θεία Κοινωνία εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς καὶ φάρμακον ἀθανασίας. Καὶ ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (Κρήτη, 2016), ἡ ὁποία ἀπεκάλεσε τὴν νηστείαν «μέγα πνευματικὸν ἀγώνισμα» καὶ «τὴν κατ' ἐξοχὴν ἔκφρασιν τοῦ ἀσκητικοῦ ιδεώδους τῆς Ὁρθοδοξίας», τονίζει ὅτι «ἡ ἀληθὴς νηστεία ἀναφέρεται εἰς τὴν καθ' ὅλου ἐν Χριστῷ ζωὴν τῶν πιστῶν καὶ κορυφοῦται διὰ τῆς συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὴν θεϊαν λατρείαν καὶ ἰδίᾳ εἰς τό μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας» (Ἡ σπουδαιότης τῆς νηστείας καὶ ἡ τήρησις αὐτῆς σήμερον, § 1 καὶ 3).

Δέν νοεῖται Ὁρθόδοξος πνευματικότης ἄνευ μετοχῆς εἰς τὴν Θεϊαν Εὐχαριστίαν, διὰ τῆς ὁποίας οἱ πιστοὶ καθιστάμεθα ἓν σῶμα, κοινωνία προσώπων, κοινότης ζωῆς, μέτοχοι τῆς «κοινῆς σωτηρίας» ἐν τῷ Σωτῆρι Χριστῷ, ὁ ὁποῖος εἶναι «κοινὸν ἀγαθόν». Οὕτω ἡ νηστεία εἶναι ὑποταγὴ καὶ ὑπακοή εἰς τὸν κανόνα τῆς Ἐκκλησίας, κοινοτικὴ ἐμπειρία. Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ εἶναι πρόσκλησις νά ἀνακαλύψωμεν τὴν Ἐκκλησίαν ὡς τόπον καὶ τρόπον ἁγιασμοῦ καὶ ἁγιότητος, ὡς πρόγευσιν καὶ εἰκόνα τῆς ἐκπάγλου φωτοχυσίας, τῆς πληρότητος ζωῆς καὶ τῆς πεπληρωμένης χαρᾶς τῆς ἐσχατολογικῆς Βασιλείας. Βιωματικῶς καὶ θεολογικῶς εἶναι ἀδύνατον νά κατανοήσωμεν τό πνεῦμα τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἐάν δέν τὴν θεωρήσωμεν ὡς πορείαν πρὸς τό Πάσχα. Καθ' ὅλην τὴν περίοδον τῆς νηστείας διασώζεται μία «πασχαλινὴ ἀντίληψις» διὰ τὴν ζωὴν. Ὁ σκυθρωπὸς ἀσκητισμὸς εἶναι κακὴ ἀλλοίωσις τοῦ χριστιανικοῦ βιώματος, λήθη τῆς ἐλθούσης χάριτος καὶ τῆς ἐρχομένης Βασιλείας, ζωὴ «σάν νά μὴν ἦλθε ποτέ ὁ Χριστός», χωρὶς τὴν προσδοκίαν τῆς «ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν» καὶ τῆς «ζωῆς τοῦ μέλλοντος αἰῶνος».

Αὐτό τό πνεῦμα ἐνεσάρκωνεν ἡ πρό τοῦ Πάσχα νηστεία καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν, ὡς καιρὸς προετοιμασίας τῶν κατηχουμένων διὰ τό Ἅγιον Βάπτισμα κατὰ τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν τῆς Ἀναστάσεως. Καὶ ὅταν, ἀργότερα, ὁ κατηχητικὸς χαρακτήρ τῆς περιόδου τῆς νηστείας αὐτῆς ἀντικατεστάθη ἀπὸ τό ἦθος τῆς μετανοίας, διεσώθη καὶ παραμένει ὡς ὑπαρξιακὸν ὑπόβαθρον ἢ βίωσις τῆς «μετανοίας» ὡς «δευτέρου βαπτίσματος», τό ὁποῖον μᾶς ὀδηγεῖ ἐκ νέου εἰς τὴν πασχάλιον εὐχαριστιακὴν πληρότητα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πατρὸς, εἰς τὴν κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Καὶ ἐδῶ ἡ «ἄρσις τοῦ σταυροῦ» ἀποτελεῖ ὁδὸν πρὸς τὴν ἀνεκλάλητον χαρὰν τῆς Ἀναστάσεως.

Τὸν ἰδικὸν του βαρύν Σταυρὸν αἶρει κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς ὁ εὐσεβῆς Οὐκρανικὸς λαός, ὑφιστάμενος τὰ ἀνείπωτα δεινὰ ἐνός ἀπροκλήτου καὶ παραλόγου ἐπιθετικοῦ πολέμου, ὁ ὁποῖος σκορπᾷ τὸν πόνον καὶ τὸν θάνατον. Συμπάσχοντες μετὰ τῶν δοκιμαζομένων ἀδελφῶν καὶ τέκνων ἡμῶν, ἐντείνομεν τὰς δεήσεις μας πρὸς τὸν Κύριον τοῦ ἐλέους καὶ Θεόν τῆς εἰρήνης ὑπὲρ ἀμέσου καταπαύσεως τοῦ πυρός καὶ ἐπικρατήσεως τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς εἰρήνης, αἱ ὁποῖαι εἶναι πρόγευσις τῆς πεπληρωμένης χαρᾶς τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὴν τὴν σωτηριώδη ἀλήθειαν τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, εὐσεβείας καὶ πνευματικότητος προβάλλει καὶ τό γεγονός τοῦ καθαγιασμοῦ τοῦ Ἁγίου Μύρου, τό ὁποῖον,

χάριτι Θεοῦ, θά τελέσωμεν ἐφέτος τήν Μεγάλην Ἑβδομάδα εἰς τό καθ' ἡμᾶς Ἱερόν Κέντρον. Τό εὐλογημένον «θεουργικότατον» ἔλαιον αὐτῆς τῆς «Εὐχαριστίας τοῦ Μύρου» μεταδίδει διά τοῦ Μυστηρίου τοῦ Χρίσματος τάς ποικίλας δωρεάς καί τά πολυειδῆ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τόν νεοφώτιστον «οὐρανοπολίτην», πρὸς κραταίωσιν αὐτοῦ εἰς τό μετέχειν εἰς τήν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας μέ ἀπαρχὴν τήν κοινωνίαν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, καί εἰς ἔνθεον παρουσίαν καί μαρτυρίαν περὶ τῆς δωρεᾶς τῆς χάριτος καί τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος ἐν τῷ κόσμῳ. Ὁ χαρακτήρ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὡς «δυνάμεως κοινωνίας» ἀναδεικνύεται καί εἰς τόν τρόπον παρασκευῆς τοῦ Ἁγίου Μύρου διά τῆς ἐψησεως συστατικῶν, προσφερομένων ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, ἀλλά καί εἰς τόν τρόπον καί τόν χρόνον εὐλογίας του ἐντός τῆς εὐχαριστιακῆς Συνάξεως, ἀμέσως μετὰ τόν καθαγιασμόν τῶν Τιμίων Δώρων, ἐξ ἴσου δέ καί εἰς τάς ἄλλας ἐκκλησιαστικάς χρήσεις τοῦ Ἁγίου Μύρου, ὡς ἡ χρῆσις προσερχομένων εἰς τήν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἑτεροδόξων καί πεπτωκότων, εἰς τά ἐγκαίνια ναῶν, εἰς τήν καθιέρωσιν Ἁγίων Τραπεζῶν, Ἀντιμηνσίων καί ἀλλαχοῦ.

Μέ αὐτά τά αἰσθήματα, εὐχόμενοι εὐδρομον τό τῆς νηστείας στάδιον καί ἀνεμπόδιστον τήν δολιχοδρομίαν πρὸς τό Πάσχα τοῦ Κυρίου, ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς, τοὺς τιμιωτάτους ἐν Χριστῷ ἀδελφούς καί τά ἀνά τήν οἰκουμένην τέκνα τῆς Μητρός Κωνσταντινουπολίτιδος Ἐκκλησίας, τήν ζείδωρον χάριν καί τό μέγα ἔλεος τοῦ αἰεὶ εὐλογοῦντος τά ἀσκητικά κατορθώματα τοῦ λαοῦ Αὐτοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή, βικβ' β.
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ τήν Κυριακὴν τῆς Τυρινῆς, 5' Μαρτίου, ἀμέσως μετὰ τό Ἱερόν Εὐαγγέλιον.